

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Bonis Operibus Docto. Martini Lutheri Liber

Luther, Martin

Vuittemberge, 1521

VD16 L 7151

Decimoqvarto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33333

vel aduersus hominem iniusta facere, vt olim priusq̄ ad Christi religio-
nem venissent, hodieq̄ Turca facere dicitur. Nam iniusta pari nemini
animæ officit, imo animam reddat meliorem, quamuis corpori & opor-
tibus aliquid adimat. Sed iniusta operatio perdit animam, vel totū mō-
di bona conferens.

DECIMOTERTIO.

*Ecclesiastica
potestas præ-
ter q̄ quod
tyrannis est,
nocet etiam.*

¶ Atq̄ hæc est causa, quod non sit tantum discriminis in seculari po-
testate, male faciente, atq̄ in sacra siue spiritali & Ecclesiastica. Nam se-
cularis siue prophana potestas non potest officere, quando nihil habet
cōmerij cum concionibus siue sermonibus, & fide, & tribus primis dei
præceptis. Sed Ecclesiastica potestas, nocet non solum iniusta faciēs, sed
etiam quando omisso officio suo, facit quidpiam aliud, etiam si melius
esset omnibus vel optimis operibus secularis potestatis. Itaq̄ oportet
eiusmodi hominibus resisti, iniusta faciētibus, & non prophanis, quā-
uis contra officium & male viuētib. Nam miscuum vulgus Eccle-
siasticam potestatem ita sequitur & credendo & viuendo, vt nihil vidēs
& ipsum nihil vel credat vel faciat. Ecclesiastica enim potestas ob nihil
aliud est instituta, quam ad populum in fide ad deum ducendū. Quæ
omnia non sunt in seculari siue prophana potestate. Siquidem easiue
faciente siue omittente pro suo arbitrio, procedit nihilominus scius fides mea
sua via, operans per se, vt non coacta credere eius exemplo. Itaq̄ pro-
phana potestas apud deum res valde exigua est, & multo inferioris exis-
timationis, & ponderis quam vt propter eam vel male vel bene viuē-
tem seditio, inobedientia, vel dissensio sit excitanda. Rursūm sacra siue
Ecclesiastica potestas est res mirum in modum bona, magna & præclas-
sa, & summi apud deum honoris, & multo maioris momenti quam vt
vel infimo omnium Christianorum patiendum taendumue sit, ea vel
pili latitudine ab officio discedente. Vt tacem si prorsus contra offi-
cium suum progrediatur, sicut nunc cotidie videmus.

DECIMOQVARTO.

*Abus⁹ per-
nientes rebus
publicis in
mūdana po-
testate.*

¶ In hac prophana siue seculari potestate & ipsa sunt multiplices ab-
usus. Primo. Quā adultores sequitur, quæ cōis est & mire noxia eius cas-
lamitas & pestis. Quā nemo satis vel impedire vel vitare possit. Hic cū
nafo quod aiūt, ducit, piculo & malo misere plebis. Tum sic eiusmodi
impium, quæadmodū Ethnicus dixit. Vt sicut araneæ muscas capiunt,
molaribus peritūpētibus, sic legibus, cōstitutionibus, & scitis, teneri huius-
miles, euadentibus & liberis magnis. Vbi ergo dñs siue princeps ipse p-
se non ita prudens, ita cordatus est, vt suorū consilio non egeat, vel nisi
eum vereantur & timeant, necessario sit, nisi deus peculias e faciat miras
culū, vt puerile sit impiū & regimē, Ideoq̄ deus inter alias plagas & ca-

famitates malos & in eptos magistratus, principes & rectores maximam
omni duxit & iudicauit, quibus cominatur est Esaie. 3. Dabo pueros prin-
cipes eorum, & effeminati dominabuntur eis. Deus enim in scripturis quatuor
plagas siue calamitates nominauit Ezechielis. 14. Primam vilissimam
pestilentiam etiam a Dauid se lectam. Secundam, famem. Tertiam gladium
siue bellum. Quartam malas bestias & leones, lupos, serpentes, dracones,
qui sunt mali rectores. Vbiunq; enim eiusmodi sunt habet regio perniciem
& excidium, non solum in corporibus & bonis siue opibus, ut in reliquis,
sed etiam in fama, honore, disciplina, virtutibus, & salute animarum. Et
enim pestilentia & fames reddunt probos & iustos homines. Bella vero &
mali principes perdunt & excidunt & temporalia & perpetua omnia.

DECIMOQ VINTO.

¶ Est etiam principi opus vel singulari prudentia, ita ut quantumlibet
bonam, iustam, imo vero etiam optimam causam habes, tamen non capite quod
dicitur sibi semper proponat perire. Est enim multo nobilioris virtutis
facere damnum & iacturam patri iuris, quam vel opum vel corporis, si id vile
sit popularibus siue subiectis. Cum prophana iura tantum rebus tempo-
ralibus prospiciant. Itaque nimium immodicum stultum est verbum. Ius habeo
in re illa, ideoque impetu & vi eam vendicabo, & seruabo, etiam si omnes reliqui
qui ob id periculo & malis sint inuoluendi. Legimus enim Cesarum Octa-
uiam nunquam voluisse bella mouere, vtiunq; iusta, nisi certum maiore com-
modo quam damno vel saltem tolerabili iactura sese bellaturum esse. Adeo,
ut dicitur, bellatores similes esse aureo piscantibus hamo, qui amissum
nunquam possit repensari captura piscium. Nam vectabulum ducenti, mul-
to secus proficiscendum est quam per se eunti. Hic enim potest ire pedibus,
saltare, facere ut velit, sed & vectori siue aurigae nunc huc nunc illuc
vertendum est, prout vel currus vel equi procedentem sequi possunt,
quibus plus obsequendum est quam suae ipsius voluntati. Sic princeps
vel dominus ducens agmen, necesse est ut non pro suo arbitrio sed ag-
minis viribus & commoditate procedat, plus agminis commodum, neces-
sitate, & commoditatem quam suam ipsius voluntatem & voluptatem
respiciens. Nam princeps siue dominus pro arbitrio & libidine sui ces-
rebro et stulti capitis imperans & regens, similis est vectori vel aurigae
furibundo, equis & vectabulo precipitanter per virgula, frutecta, fossas, la-
cunas, aquas motes & valles agitanti, & neque vias neque pontes spectanti.
Eiusmodi enim auriga non diu vectabit, vectabulo frustillatum concidente.
Quapropter vtilissimum esset principibus & regulis, ut a puero vel legerent, vel
legendas sibi curarent historias tam ecclesiasticas quam gentium librorum. In illis enim
plurimum & eruditio et exploratio imperandi & regendi inueniret quam in omnibus iuris
& legum libris. Quae admodum legimus in regno regis Persarum factum Heister, 6.

Tolerantiam
Principi nec-
cessariam.